

1912. AUGUSZTUS 1.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LI. ÉVF.

KÖZLÖNYE

15. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kaphják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árárt járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

Bükköseink és a talpfaszállítások.

Nemrégiben emelte fel szavát lapunk *bükköseink érdekében* (I. az Erdészeti Lapok f. é. VIII. füzetét), midőn erdőbirtokosainkat óva intette, *nehogy a ma még csekély értékűnek látszó, feltáratlan bükkállományaitak potom pénzért meg gondolatlanul elfecséreljék*, mert a várt jobb időknek feltétlenül el kell következniök.

Hivatkozott a cikk írója a világpiacon a bükk iránt is nap-nap mellett fokozódó keresletre, a bükknek mint műfának mind szélesebb körben való alkalmazhatóságára, hol jelentős szerep főképen a *bükktalpfáknak* jut. A bükktalpfák a legmodernebb *injekciós* módszerű, kőszénkátrányolajos telítéssel annyira konzerválhatók, hogy e téren minden más fanemmel szemben felveszik a versenyt, s amennyire a *faanyag* szerkezeténél fogva vasuti szintalpként egyáltalán megfelelhet, az ilyen módon telített bükktalpfa teljesen kielégítő eredményeket mutat fel.

A bükktalpfának széleskörű alkalmazása volt főképpen előidézője annak, hogy eddig egyáltalán fel nem tárható erdőségek a nemzeti közvagyon részére, mint új jövedelmi források jelentek

meg s az eddig teljesen improduktív, nagykiterjedésű ősbükkösök, a *fokozatos, rendszeres* kihasználással a rendszeres erdőgazdálkodás körébe ezentul mint hasznothajtó tényezők voltak bevonhatók. Hangsúlyoznunk kell a „*rendszeres és fokozatos kihasználás*“ kitételt, mert az ősbükkösöknek egy csapásra való rövid 1—2 évtized alatti felemésztését, bármilyen előnyös viszonyok között is, a tartamosság szempontjából elleneznünk kell.

Ez a lassan megindult s a nemzeti vagyonosodást elősegítő emelkedő irányzat a közeli napokban a Máv. részéről bükk-talpfák szállítására közzétett pályázati hirdetmény, illetve ajánlati feltételek folytán veszélyeztetve van, mert az új ajánlati feltételek a régitől eltérőleg azt a kikötést is tartalmazzák, hogy a bükk-talpfák közül csak az *álgesztmentesek* vétetnek át.

Hazánk bükköseinek jó része ősbükkös, helyesebben nem áll rendszeres kihasználás alatt, mert azok kitermelése eddig egyáltalán nem fizette ki magát. Azt is tudjuk viszont, hogy a bükknél előforduló *álgesztesedés* főképen az ősbükkösökben jelentkezik nagy arányokban, jóllehet fiatal és rendszeresen kezelt erdőállományokat sem kimél meg, mert mindaddig, míg a gombák inficziálása ellen nem tudunk védekezni, álgesztes bükkfa mindig lesz. Tuzson Jánosnak a „*bükkfa korhadása és konzerválása*“ című műve külön fejezetet szentel az *álgesztnek* s az általa négy éven át folytatott tudományos vizsgálatok és gyakorlati kísérletek tiszta képet nyújtanak az álgeszt mibenlétéről. Szerinte kétségtelen, hogy az álgeszt rendellenes képződmény, de ebből még nem következik az, hogy az álgesztes bükkfa műszaki célokra ne volna alkalmas. Míg a „*többi geszttel bíró fáknál a gesztesedés önmagától történő, praeventív védekezés a gombáknak a törzs belsejébe való hatolása ellen, addig a bükk szabálytalan alakulása és kevésbé tökéletes, rendellenes gesztje csak akkor keletkezik, ha az ágcsapokon át behatoló gombák a törzs belsejét tényleg meg is támadták*“.

Ezen *kezdetleges* fertőzés ellen védekezik a bükkfa az álgeszt útján, ez tehát tulajdonképen nem egyéb védőfaszövetnél, amelyben az edényeket elzáró *thyllisek* és fagummi-lerakódások a gomba további fejlődésnek útját állják. Innen van az is, hogy az álgeszt sulyosabb, mint a többi farész. Hátrány az, hogy az álgeszt a

részleges kitömődés folytán egyenlőtlen szerkezetű s ez okozza azt, hogy az álgesztes bükkfa telítése nem oly tökéletes, mint az álgeszt nélküli bükké. *Tuzson* azt tapasztalta, hogy az álgesztnak sötétebb, tömöttebb övei egyáltalán nem, a világosabb részek ellenben egészen jól telíthetők. A sötétebb részek telítésére azonban tulajdonképpen nincs is szükség, mert hiszen itt elvégezte már a munkáját maga a természet. Nyilvánvaló ez abból is, hogy a korhadó álgesztben ezeket a sötétebb öveket a gomba sem képes elpusztítani. Végeredményében az álgesztképződés nem egyéb, mint a természetnek gondos munkája, óvatos védekezése az alsóbbrendű gombák támadása ellen.

Nem lehet elvitatni azt, hogy az álgesztnélküli s az előbb említett injekciós módszer szerint kátrányolajjal telített bükkfa jóval tartósabb, mint az álgesztes telített bükkfa, de vegyük figyelembe azt, hogy *Tuzson* kísérletei szerint a telített álgesztes bükkfalpiát bátran alkalmazhatjuk, hol 8—10 éves tartósságra törekszünk, a kőszénkátrányolajos telítéssel azonban az álgesztes bükkfánk tartósságát tetemesen fokozhatjuk, ugyannyira, hogy végeredményben tartósság tekintetében pl. talpfánál elérjük azt az időtartamot, mely alatt *normális forgalommal* biró vágánynál a talpfa teherbirása egyéb erőművi hatások folytán amugy is felemésztetik.

Eltételezve azonban ettől a pénzügyi szempontból mérlegelendő körülménytől, az adott esetben különleges viszonyokkal állunk szemben, amelyeket figyelmen kívül hagyni nem lehet.

Hazánk bükkállományának igen tekintélyes része álgesztes. Félő tehát egyrésztől az, hogy talpfatermelőink egyáltalában nem lesznek abban a helyzetben, hogy ajánlatot tehessenek, továbbá hogy a Máv. egyáltalán nem lesz képes talpfaszükségletét belső fedezni s amennyiben szükségletének bizonyos részlete fedeztetnék is, ez olyan horribilis költségtöbblet árán történnék, amely semmi tekintetben sem áll arányban az elérni vélt eredménnyel, végül ami a mi szempontunkból a legfontosabb, az erdőbirtokosaink a bükkfának illetően való leszorításával jelentős károkat szenvednének, a nagyarányú talpfatermelés hirtelen felhagyásával pedig számos munkáskéz esnék el keresetétől.

Valószínű ugyan, hogy a bükkműfa ipari stb. alkalmazása lassanként más terenumokon idővel elhelyezést nyerne, de bizo-

nyos, hogy ez nem történék megrázkódás és a szépen megindult fejlődés visszaesése nélkül.

Hogy például a termelésbeli nehézségeket említsük csak, a fenti kikötéshez való rakaszkodás kiszámíthatlan következményekkel járna. Mig eddig például egy kat. holdon kitermelhető volt mintegy 250—350 drb. talpfa s emellett 10—12 vagon tűzifa, a kikötéshez való ragaszkodás esetén — ha ugyanannyi talpfát óhajtunk termelni — ötszörös területen kell dolgoznunk, ami már ilyen nagyarányu termelés mellett rendkívül megnehezíti az előállítás és szállítási költségeket! De azután mi lesz a többi anyaggal? Hol lesz ez elhelyezhető? Milyen munkaerővel mikor lesz feldolgozható, kifuvározható? Ezek olyan kérdések, melyek első pillanatra fel sem tűnnek, de valójában alapos megfontolást igényelnek.

Teljesen méltányoljuk a Máv.-nak azt a törekvését, hogy szükségletét elsősorú minőségű anyagból szerezze be, de az adott esetben mindenekelőtt számolnia kell avval, hogy az ujonnan beiktatott új kikötéshez való merev ragaszkodással indokolatlanul vág eret saját erszényén, ok nélkül károsítja meg az erdőbirtokosokat, fatermelőket és egy egész sereg kisembert, vagyis egészben véve önnönmagunkat, a magyar *nemzetet*.

* * *

A Máv.-nak ez az intézkedése a leginkább közvetlenül érintett fatermelői és fakereskedői köröket birta tömörülésre. Az általuk e célból tartott értekezlet lefolyásáról lapunk más részén számolunk be.

Szerintünk éppen ilyen fontos érdeke az erdőbirtokososztálynak az, hogy az említett kifogás ellen állást foglaljon s a félreértések tisztázásával mindent elkövessen, hogy erdőgazdaságunk ilyen tájékozatlanságból eredő ingadozásnak kitéve ne legyen.

